

Dr. Gál József Somogy Megyei Honismereti Verseny

2018/2019.

I. forduló

Kedves Gyerekek! Örömről szolgál, hogy az idei tanévben részt vettek honismereti vetélkedőnkben!

Az első fordulóban néprajzi témájú feladatokat állítottunk össze számotokra. Megoldásukhoz a feladatlap végén találtok forrásanyagokat. Kellemes időtöltést, jó versenyzést kívánunk!

1. feladat

Az esztendő legtöbb napjához kapcsolódott valamilyen népi regula, amely meghatározta, hogyan kell aznap viselkedni, mit szabad tenni, s mit nem szabad cselekedni.

a) **Kössétek össze az egymáshoz tartozó naptári napot és a hozzá kapcsolódó megfigyeléseket, népi jóslásokat! (3 pont)**

November 11. Márton nap	Ezen a napon fejtő, bontó tevékenységeket kellett végezni. (pl. babfejtés, tollfosztás)
December 13. Luca napja	Ha ez a nap „kopog, akkor a karácsony locsog”
November 25. Katalin nap	Aki libát nem eszik, egész évben éhezik.

b) **Milyen népi regulákat, szólásokat őriznek saját településeitek lakói? (1-1 pont minden egyes szólás, népi regula megfogalmazásáért)**

2. feladat

1948-ban, hetven évvel ezelőtt indult útjára Vörsön a templomi betlehem-építés szokása, amely a betlehemezésből kiindulva mára turisztikai látványossággá is vált.

Kutassatok utána, hogyan készül el ez a hatalmas életkép! Foglaljátok össze 4-5 mondatban, mit láthat a vörsre látogató érdeklődő? (5 pont)

Segíthetnek az alábbi filmek is:

<https://www.youtube.com/watch?v=NtFpzGHO9io>

<https://www.youtube.com/watch?v=skX03IjEBVE>

Természetesen nem kell szó szerint!!!

A vörsi betlehemet 1948-ban építették fel először, 2018-ban immár 70 éves lett. Advent előtt egy héttel az építők elkezdi a betlehem összeállítását, amelyhez adományokat használnak. Elsőként fa- és fém keretet készítenek, amelyre örökzöldeket erősítenek. (fenyőt, tuját, borostyánt...) Felteszik a háttérfestményt, és a karácsonyi izzókat a háttérfalra. Ezek után kavicsal, homokkal, kövekkel, mohával borítják a „hegyoldalt”, s összeállítják a betlehemi istállót. Az istállóba a Szent Család alakjai (Mária, József, kisded Jézus) mellé elhelyezik a pásztorokat, a három királyokat megszemélyesítő figurákat. A hegyoldalra legelő állatokat, s egyéb kiegészítőket helyeznek el. (kutat, kis tavacsát stb)

3. feladat

A Balaton délnyugati vidékén a betlehemezés különleges módja, a bábtáncoltató betlehemezés szokása terjedt el, s némely településen máig élő hagyomány. Vörsön a betlehem-építés és a betlehemes játék a mai napig együttesen van jelen.

A forrásként megjelölt *Vidák Tünde: Népi kalendárium – december II. rész* című anyagban ennek a karácsonyi népszokásnak a leírása is olvasható. A szöveg alapján találjátok ki, a játék mely szereplőjéről van szó! (3 pont)

Én vezetem a társaimat, s engedélyt kérek a ház lakóitól a játék bemutatására: [beköszöntő](#) vagy [katona](#)

Állatok őrzésével foglalkozunk, s bekéretőzve elmeséljük, mit álmodtunk: [pásztorok](#), vagy [dadók](#)

Én vagyok a bábtáncoltatás utolsó szereplője. Piros ruháskámban, csengővel adományokat gyűjtök: [Vörsön Lackó a neve](#).

Archív rövidfilmben a bábtáncoltató betlehemezést itt tekinthetitek meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=L7tUOO7SFRo>

4. feladat

Milyen hagyományokat éltetnek településeken, iskolákban, a családokban? Írjátok le egy-egy példával, hogyan viszik tovább a közösségi szokásokat az ismeretségi köreitekben! (Lehet bármely évszakhoz vagy jeles naphoz, esetleg személyhez kapcsolódó évről-évre megismétlődő esemény is.) (2-2 pont területenként, összesen 6 pont)

A településen:

.....
.....

Az iskolában:

.....
.....

A családban:

.....
.....

Válasszatok ki egy hagyományként tovább élő jeles eseményt, s készüljete fel annak bemutatására egy tabló (plakát) formájában! Hozzátok magatokkal a szóbeli döntőre, s mutassátok be versenyzőtársaitoknak is!

Források:

1. Vidák Tünde: Népi kalendárium – november
http://www.marcali.hu/images/marcali_naplo/2017/201708/2017-8.pdf
2. Vidák Tünde: Népi kalendárium – december I. rész
http://www.marcali.hu/images/marcali_naplo/2017/201709/naplo2017_9-6.pdf
3. Vidák Tünde: Népi kalendárium – december II. rész
http://www.marcali.hu/images/marcali_naplo/2017/201710/2017-10-6.pdf